

Moldova Tourism Forum Talking Points

Turismul joacă un rol important în economia mondială datorită potențialului său economic și de creare a locurilor de muncă, a oportunităților de generare a fluxului către sectoarele conexe, dar și datorită implicațiilor sociale și de mediu pe care le poartă, devenind una dintre cele mai importante ramuri ale comerțului internațional.

În acest context, Moldova Tourism Forum reprezintă o bună oportunitate de a promova industria turismului intern și receptor din Republica Moldova, precum și de a motiva și aprecia capitalul uman și întreprinderile mici și mijlocii, care susțin zilnic dezvoltarea durabilă a sectorului.

Guvernul este dedicat susținerii turismului din Republica Moldova, iar în acest scop a fost elaborat Programul Național de Dezvoltare a Turismului „Tourism-2025”, obiectivul general al căruia este dezvoltarea Republicii Moldova în calitate de destinație turistică sustenabilă și competitivă, care să aducă beneficii sociale și de mediu comunităților locale și generațiilor viitoare.

După ce pandemia a determinat o scădere drastică în 2020 a numărului de turiști în întreaga lume, această scădere fiind de 76% în Moldova, în 2021 fluxul de turiști a crescut, iar în prima jumătate a anului 2022 a înregistrat o creștere de 48% cu un număr de 142000 de turiști deserviți de unitățile de cazare. Sectorul turismului își revine, însă putem spune cu certitudine că acesta nu va mai fi niciodată așa cum a fost, în primul rând datorită faptului că pandemia a determinat o schimbare în comportamentul turiștilor, dar și în accentele pe care le pun prestatorii de servicii în activitatea lor.

Călătorii nu mai caută destinații exotice și extravagante, ci mai degrabă experiențe autentice, unice, țări și orașe mai mici, unde au posibilitatea să interacționeze cu localnicii și să afle mai multe despre modul de viață, tradițiile și valorile acestora. Iar Moldova are o ofertă generoasă pentru amatorii de turism experiențial, oferind natură impresionantă, păduri neumblate, tradiții și meșteșuguri, turism vinicol și gastronomic, turism activ și alte posibilități atât de căutate de către vizitatorii din străinătate.

Prestatorii de servicii au schimbat și ei abordarea concentrându-se mai mult pe turismul intern și formându-și oferta după necesitățile

concetățenilor noștri, care în perioada pandemică au pornit să-și exploreze propria țară.

Anul acesta, la a doua ediție a evenimentului Moldova Tourism Forum, organizat de Agenția de Investiții “Invest Moldova” care reunește reprezentanți ai tuturor instituțiilor și companiilor relevante din industria turismului din țară, dar și speakeri și invitați de peste hotare, se va discuta despre modul în care se va dezvolta turismul în contextul crizei din regiune, dar și despre investițiile în domeniul turismului, despre turismul sustenabil și alte subiecte de importanță majoră pentru sector.

Guvernul alături de mediul de afaceri, scoietatea civilă și partenerii de dezvoltare este dedicat scopului de a valorifica la maxim potențialul turistic al țării noastre și de a promova la cel mai înalt nivel brandul de țară, care acum, recent, a fost asociat cu sloganul ultimei campanii de promovare internațională desfășurate de echipa Agenției “O țară mică, cu inimă mare”. Anume așa ne dorim să fim cunoscuți peste hotarele țării ca un popor generos, empatic, ca o țară unde orice oaspete este primit ca acasă.

Speech Oraș Sănătos, Forumul Social Urban

Doamnelor și domnilor, stimați parteneri și colegi, aș vrea să încep prin a saluta prezența Dvs. a tuturor la acest eveniment și prin a mulțumi pentru acceptarea invitației de a fi astăzi aici. Noi, în calitate de membri ai echipei primăriei și nu în ultimul rând în calitate de cetățeni implicați ai acestui oraș, ne-am reunit pentru a vedea cum putem contribui fiecare de pe poziția sa și în limita abilităților sale, la dezvoltarea Chișinăului. Salutăm și prezența colegilor din străinătate care au acceptat să-și împărtășească experiența și să ne susțină în misiunea noastră de transformare a capitalei.

Deși, toate subiectele abordate în cadrul acestui Forum sunt relevante pentru orice oraș, inclusiv pentru Chișinău, după părerea mea panelul „Oraș sănătos”, are o importanță deosebită. Orașele sunt motorul dezvoltării sociale și economice ale societății noastre, dar ele reprezintă și provocări majore pentru sănătatea noastră. De aceea, este important să înțelegem ce înseamnă un oraș sănătos și cum putem contribui la crearea unuia. Niciodată anterior nu s-a pus un accent atât de mare pe dezvoltarea urbană orientată spre sănătate, așa cum vedem la momentul actual.

Prioritizarea „sănătății” în planurile de dezvoltare a fost determinată atât de criza pandemică, care a afectat toate orașele la nivel global, dar și de alte riscuri pentru sănătate cum ar fi poluarea și schimbările climaterice, urbanizarea accelerată ritmul rapid al vieții cotidiene și insuficiența de comunicare. Cu certitudine, însă noțiunea de oraș sănătos este mult mai complexă decât pare la prima vedere și implică mai multe domenii care afectează într-un final sănătatea populației.

Noțiunea de Oraș sănătos a început a fi folosită încă în anii 60, însă anume inițiativa dezvoltată de Organizația Mondială a Sănătății, rețeaua Orașelor Sănătoase a făcut ca această noțiune să fie pe larg popularizată și a adus claritate cu privire la caracteristicile unui oraș sănătos, accesul la servicii calitative de sănătate fiind doar una dintre aceste caracteristici.

Dar ce înseamnă de fapt un oraș sănătos? Un oraș sănătos este unul în care oamenii pot trăi, munci și se distra într-un mediu curat și sigur, fără a fi expuși la riscuri pentru sănătatea lor. Într-un oraș sănătos, există acces la servicii de sănătate de calitate, la alimente sănătoase și la spații verzi și de recreere.

Cu toate acestea, crearea unui oraș sănătos nu este ușoară. Este nevoie de un efort colectiv pentru a aborda problemele de mediu și de sănătate care afectează orașele noastre. În acest panel, vom explora câteva dintre cele mai bune practici pentru a construi un oraș sănătos și vom arăta cum putem lucra împreună pentru a crea orașe care promovează sănătatea și bunăstarea tuturor locuitorilor lor.

Asigurarea unui mediu curat și sigur, care să ofere un standard de viață ridicat pentru locuitori, inclusiv prin promovarea unor locuințe sigure și accesibile. Satisfacerea nevoilor de bază ale tuturor locuitorilor orașului, inclusiv prin asigurarea accesului la hrană, apă, locuințe, venituri și siguranță, precum și prin promovarea oportunităților de muncă și de dezvoltare personală.

Furnizarea unui nivel optim de servicii de prevenire a riscurilor pentru sănătate și de servicii de sănătate publică, care să fie accesibile tuturor locuitorilor orașului.

Un ecosistem stabil în prezent și durabil în viitor, prin dezvoltarea de politici și programe care să protejeze mediul înconjurător și să conserve resursele naturale.

Dezvoltarea unei comunități puternice de locuitori, care să încurajeze incluziunea și susținerea reciprocă, să combată exploatarea și discriminarea și să promoveze diversitatea și toleranța.

Asigurarea unui grad înalt de participare și posibilitatea locuitorilor de a influența deciziile care le afectează viața

Acestea sunt caracteristicile principale ale unui oraș sănătos.

În cadrul acestui eveniment reiterăm angajamentul pe care și l-a asumat Primăria Municipiului Chișinău, dar și dezideratul de a ne alătura inițiativei OMS și de a deveni parte a rețelei globale a orașelor sănătoase. Astfel, vom cunoaște astăzi experiențele altor orașe care fac deja parte din rețea și vom afla care a fost parcursul și pașii întreprinși pentru atingerea acestui obiectiv.

Cu siguranță mai avem multe de realizat, însă merită de menționat că am investit eforturi și resurse în încurajarea modului sănătos de viață, prevenirea riscurilor de sănătate, evaluarea stării de sănătate a populației, tratament de calitate, infrastructură, motivarea și comunicare cu personalul medical, dar

și în implicarea comunității în activități ce țin de sănătatea orașului și a locuitorilor acestuia.

Pentru a preveni riscurile de sănătate și a dezvolta în rândul populației un mod sănătos de viață am instalat terenuri de fitness accesibile pentru toți, am investit în stadioane, în piste și parcări pentru biciclete, în skate park-uri și în scuaruri și parcuri, amenjându-le astfel încât să ofere spații comode și adaptate pentru mișcare.

De asemenea, au fost întreprinse acțiuni pentru a îmbunătăți calitatea mediului înconjurător sume semnificative fiind alocate din bugetul municipal pentru modernizarea stației de epurare și a poligonului de deșeurii de la Țânțăreni și Bubuieci.

Investim în proiectul de management al deșeurilor, program cu potențial maxim de impact asupra mediului înconjurător.

Am ieșit împreună cu echipa Primăriei și am implicat comunitatea în repetate rînduri în activități de plantare a copacilor și înverzire a spațiilor. Suntem parte a rețelei Orașelor.... (legat de plantare), având un angajament global de a sădi XXX copaci...

Depunem eforturi pentru a educa populația de diferite vârste cu privire la importanța modului sănătos de viață, oferind platforme de informare și educare prin intermediul instituțiilor de învățământ, a centrelor de tineret și a instituțiilor medico-sanitare publice.

Organizăm evenimente de promovare a sportului în masă, maratoane de alergat, mersul cu bicicleta și trotineta, spartachiade, activități școlare și extrașcolare.

La fel de semnificativă cum este prevenirea, considerăm a fi depistarea la timp a problemelor de sănătate pentru a avea posibilitatea unei intervenții timpurii și a scădea incidența cazurilor grave.

În acest scop Direcția Asistență Medicală și Socială implementează programe municipale de prevenire și screening, despre care vor vorbi colegii mei, mai târziu în acest panel.

Accesul egal la servicii de sănătate este unul dintre drepturile fundamentale ale omului, dar și una din caracteristicile unui oraș sănătos.

Astfel, este nevoie de o infrastructură calitativă, de accesul la echipament modern și materiale suficiente, de accesul medicilor la know how și inovații în materie de tratament.

În jur de 100 de milioane lei au fost investite în ultimii trei ani în reparația și extinderea spitalelor din Municipiul Chișinău și dotarea acestora cu echipament performant și materialele necesare

Avem spitale municipale cu cea mai performantă sală de reanimare, cu cea mai bine amenajată secție de obstetrică și ginecologie

Serviciile de sănătate ar trebui să ofere informații și educație în domeniul sănătății și să promoveze comportamentele sănătoase, cum ar fi activitatea fizică, alimentația sănătoasă și reducerea consumului de tutun și alcool. De asemenea, acestea ar trebui să ofere programe de vaccinare și screening pentru prevenirea bolilor.

Diagnosticarea și tratamentul bolilor. Acestea ar trebui să fie accesibile și de înaltă calitate pentru a reduce costurile și pentru a preveni complicațiile.

Serviciile de urgență și de salvare sunt vitale pentru a oferi asistență medicală promptă în cazul unor situații de urgență, cum ar fi accidentele și bolile acute. Investigarea epidemiologică: Serviciile de sănătate ar trebui să monitorizeze și să investigheze cazurile de boli transmisibile, astfel încât să poată fi prevenite și controlate rapid.

Astfel, serviciile de sănătate joacă un rol esențial în menținerea unui oraș sănătos și ar trebui să fie disponibile și accesibile tuturor locuitorilor, indiferent de statutul lor social sau financiar. O abordare integrată și coordonată a serviciilor de sănătate poate contribui la îmbunătățirea sănătății și bunăstării tuturor cetățenilor dintr-un oraș sănătos.

Pandemia Covid 19 ne-a mobilizat să regândim abordarea față de modul de administrare a proceselor, și să evaluăm în ce măsură suntem pregătiți pentru a face față dezastrelor în domeniul sănătății. Nu putem spune că eram pregătiți, situația fiind una absolut nouă pentru lumea întreagă. Am mobilizat toate reursele și am reușit să facem față unei cerințe de servicii medicale fără precedent. Criza Covid a fost un factor declanșant în prioritizarea investițiilor în infrastructura urbană. Iar, primele acțiuni au fost de amenajare a spațiilor verzi, parcurilor și scuarurilor, pentru a permite locuitorilor să iasă și să se recreze în aer liber. În rezultat am creat un plan de acțiuni menit să sporească reziliența orașului la astfel de crize.

Sănătatea nu este doar un obiectiv, ci un proces continuu și este important să înțelegem asta cu toții, de la autorități și lucrători din domeniul medical,

până la fiecare locuitor al oraşului. Un oraş sănătos este acela în care sănătatea este o preocupare constantă, la toate nivelurile și din toate domeniile, o preocupare a fiecăruia și pentru fiecare. Haideți să facem împreună un pas spre un viitor mai sănătos și mai prosper pentru oraşul nostru.

Moldova Business Week, Opening Speech

In a world that moves at incredible pace and poses endless challenges, in a time that has tested our resilience and faith more than ever before, we need space for our mind and heart to recover, we need true people to share and reconnect with, we need places to recover our balance, restore our trust in the future and breath ourselves back into normality.

Excellencies, dear colleagues, distinguished guests,

It is my honour to welcome you today to this unique and very special event dedicated to the tourism industry of the Republic of Moldova. Moldova has always been a country where guests are eagerly expected and happily welcomed, hospitality being one of the main traits our people are known for. While the nature is ready to offer our visitors the freshest air and the most beautiful landscapes, Moldovans are ready to offer the best room in their house, the most delicious dishes and the most interesting stories about our ancestors and our traditions. The heart of our people and the pride for their country and their heritage is what makes Moldova absolutely unique as a tourist destination. There is no way of overestimating the importance of the tourism sector for the economy. It can play an important role as a driving force of economic growth of developing countries, contributing to three high priority goals: generation of income, employment, and foreign-exchange earnings.

Due to a cumulation of factors such as visa liberalization, the signing of the Association Agreement between the European Union and the Republic of Moldova, as well as the efforts invested in the promotion of our country abroad, the tourism industry in Moldova has known an impressive development. The number of tourists gradually increased culminating in 2019 with an increase by 16,4 % compared to 2018. A promising future seemed to be expecting the sector, and we were all looking forward to seeing how the industry will develop in the next few years.

The pandemic has stricken at the most unexpected of times and has dramatically changed the situation. Besides the unprecedented threat for the health and wellbeing of people all over the world, the measures applied in order to contain the virus have taken toll on the economy. The impact on the entire tourism ecosystem - hospitality, travel agencies, tour operators, airlines and other stakeholders - is particularly devastating. Regretfully, Moldova was not an exception. With a reduction by over three million of the number of people who have visited our country compared to 2019, a decrease of the number of tourists received by accommodation facilities by over two

hundred thousand people, the industry has suffered an overall drop by 75-80%. We have witnessed with great sadness a wave of bankruptcies and desperation among the companies operating in the sector.

From the very beginning it has been painfully obvious that there is a stringent need for a change of perspective, restructuring of business models, and reinvention of tourist destinations promotion mechanisms. But the question was, are we ready? Do we have the knowledge, the skills and the resources to do what it takes?

It is with extreme pride that we observed the way representatives of the sector managed to turn restrictions into opportunities. The courage and relentlessness, the infinite energy and extensive amount of work they put into their business, allowed them not only to withstand the blow of the pandemic, but also to adjust to the new reality, develop new services, expand and diversify the touristic offer and even launch new initiatives. During 2020, 8 wineries have started providing tourist services, 10 new accommodation units and 3 adventure tourism routes were launched. The sector has proven to be resilient, perseverant and innovative and up to the immense challenge the pandemic has put them to.

Invest Moldova Agency has supported all efforts of developing the tourism sector of Moldova and of promoting the country as a tourist destination from the very beginning. We couldn't stand aside in such a difficult time either. For the first time, the Agency conducted a survey related to the perception of local tourism by Moldovans. The survey generated valuable data, based on which operators were able to understand what the needs of the potential tourists are, rethink their strategy and adjust their offer. By launching the campaign "Let's go" we have given momentum to internal tourism and new opportunities to the tourist operators.

The road to full steam relaunch of the sector and complete economic recovery is longer than we expected and definitely far from coming to an end. But the way the tourism industry brilliantly went through the most difficult first pandemic year, allows us to be optimistic. We can see the light at the end of the tunnel and are now absolutely certain that our sector will emerge on the other end stronger and ready to satisfy the new requirements and provide an even greater value to tourists all over the world.

Understanding the fact that at this stage all countries are entering the competition of becoming post-pandemic tourist destinations, Invest Moldova Agency recently launched the campaign Moldova: a place to find yourself. The main objective of the campaign is to help our country keep up with new global trends, repositioning itself on the global market and proving its relevance as a tourist destination, by means of a new image and a new promise. The tagline - Moldova. A place to find yourself is inspired by

the authentic and unique offer of our country.

The event we are starting today has the sole purpose of giving voice to the tourism sector, providing an arena for stakeholders to share their vision, discuss global trends and best practices, as well regional initiatives that serve as a model for long-term adaptability and development. We believe that by cooperation and mutual support the tourism sector and our country can stand tall in front of any adversity and emerge victorious from any battle.

Thank you for accepting our invitation to join.

*The cooperation with the government is of high importance for the tourism sector, because only with the help of the government can be created the policies and the environment that are conducive for the tourism industry to compete. To share his vision about this crucial link I'm pleased to invite **Mr. Aureliu Ciocoi**, Interim Prime-Minister of the Republic of Moldova.*

Discurs de deschidere conferința WINET

Doamnelor și domnilor, stimate Domnule Secretar de Stat, Domnilor Ambasadori mă bucur să vă salut în cadrul primei conferințe transfrontaliere organizate în cadrul proiectului WINET - Comerț și inovație în industria vinului, finanțat de Uniunea Europeană.

Proiectul WINET al cărui implementator principal este instituția pe care o reprezint are o importanță deosebită nu doar pentru Agenția de Investiții, dar pentru industria vinului și pentru țară, în general. Industria vinicolă din Republica Moldova este prin tradiție cel mai puternic sector al economiei naționale, iar succesele obținute în ultimii ani de vinificatorii moldoveni pe plan internațional au adus țării renume mondial.

Spre deosebire de alte țări, mari producători de struguri și vinuri, Moldova comercializează pe piața internă doar 10–11% din volumul total, cea mai mare parte fiind destinată exportului. Moldova exportă în 56 de țări ale lumii, volumul constituind în 2019 156,6 mil. litri de vin.

În ultimii ani, tendința s-a schimbat de la vinuri exportate în vrac, cantitativ și masiv, în vinuri de calitate, îmbuteliate, vinificatorii având drept scop principal identificarea și penetrarea piețelor noi, punând astfel accent pe corespunderea vinurilor cu standardele internaționale.

Proiectul WINET oferă o oportunitate unică pentru companiile din industria vinului să stabilească parteneriate și legături de afaceri cu țările din bazinul Mării Negre, România și Bulgaria. În cadrul proiectului au fost organizate un șir de activități menite să ofere access la informație valoroasă despre tehnologiile utilizate, strategiile de promovare și comercializare, dar și despre preferințele și obiceiurile consumatorilor din aceste țări.

Conferința de astăzi este momentul culminant al proiectului și reunește speakeri locali și internaționali care vor discuta pe parcursul zilei de astăzi despre subiecte de importanță majoră pentru industrie, cum sunt cooperarea în comercializarea vinului în regiunea bazinului Mării Negre, controlul în sectorul vinicol și instrumentele digitale utilizate în acest scop, marketingul digital al vinurilor, enoturismul, dar și despre rezultatele muncii depuse de echipa de implementare pe întreg parcursul proiectului.

Agenția de Investiții Invest Moldova are drept scop susținerea producătorilor locali în eforturile de a accesa cât mai multe piețe și în acest context țin să felicit echipa agenției, dar și echipele camerei de Comerț și Industrie Stara Zagora din Bulgaria și a Camerei de Comerț, Industrie și Agricultură din Tulcea, Romania pentru eforturile depuse pentru intensificarea legăturilor de comerț între cele trei țări.

Vă doresc o zi cât mai productivă și vă mulțumesc pentru că ați acceptat invitația de a participa la acest eveniment.